

STAROSTLIVOSŤ SÚDU O MALOLETÝCH

THE JUDICIAL CARE OF INFANTS

Erik Vadas

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

ABSTRAKT

Autor sa v predkladanom príspevku zaoberá ustanoveniami Civilného mimosporového poriadku, týkajúcimi sa maloletého ako slabšieho subjektu. Konkrétne, pôjde o konanie vo veciach starostlivosti súdu maloletých (ust. § 111 až § 122 CMP), predstavujúce samostatné mimosporové konanie. Autor poskytne prierez daného mimosporového konania, pričom sa zameria na príslušné ustanovenia CMP, počnúc všeobecným meritom veci, predmetom konania, príslušnosťou súdu v konaní, inou činnosťou súdu, participačnými právami dieťaťa, ustanovením opatrovníka, zmiernym riešením vzťahov, schvaľovaním právneho úkonu maloletého, až po rozhodnutie vo veci samej.

ABSTRACT

The author of this article deals with the provisions of the Civil non-dispute Procedure concerning the infant as the disadvantaged entity. In particular, it will be in the custody by Court of minors (section 111 to 122 of Civil non-dispute Procedure), representing the separate non-dispute procedures. The author provides a cross section of a non-dispute procedure, focusing on the relevant provisions of the Civil non-dispute Procedure, starting with the general substance of the case, the subject of the proceedings, the jurisdiction of the Court in the proceedings, the rights of the infant, the provision of the other activity of the guardian, the approval of a legal act of the minor solution and the decision in the main proceedings.

I. ÚVOD

Východiskovým princípom, na ktorom je založený mimosporový proces je samozrejme ochrana verejného záujmu a práv, ktoré sú garantované zákonom, s dôrazom na dobré mravy. Je nutné podotknúť, že kritérium verejného záujmu je veľmi úzko spojené so subjektom, ktorý ho uskutočňuje, pričom má primárne ústavnoprávny základ a je odrazom chránených hodnôt (majetkových, či nemajetkových). Medzi kľúčové možno zahrnúť príkladmo ochranu osobnej slobody, ochranu ľudskej dôstojnosti, či ochranu maloletých, ktorým sa budeme venovať. V článku 41 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je zaručená osobitná ochrana detí a mladistvých. Starostlivosť o deti a ich výchova je jedným z práv rodičov. Na druhej strane deti majú na rodičovskú výchovu a starostlivosť právo. Rodičovské práva je možné obmedziť a maloleté deti od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov iba rozhodnutím súdu na základe zákona. V zmysle Dohovoru o právach dieťaťa oznámený pod č. 104/1991 Zb. (ďalej len „DoPD“) musí byť záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti, ktorá sa týka detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, zákonodarnými alebo správnyimi orgánmi.¹ V nasledujúcich riadkoch sa budeme bližšie veno-

¹ MAZÁK, J. – JÁNOŠÍKOVÁ, M. *Učebnica občianskeho procesného práva*. Bratislava: IURIS LIBRI, spol. s r.o, 2012. s 249 - 250. ISBN 978-80-89635-00-9.

vať konaniu vo veciach starostlivosti súdu o maloletých v intenciách procesného kódexu zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

II. VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Predmetné konanie je konaním, ktoré sa v porovnaní s väčšinou iných konaní vyznačuje viacerými špecifikami.² Prvou rôznorodosťou je predmet konania, ďalšou je skutočnosť, že nejde o konanie ohraničené jeho začatím a jeho skončením (teda právoplatnosťou rozhodnutia), ale naopak, starostlivosť súdu o maloletého je priebežná činnosť súdu od začatia prvého konania týkajúceho sa maloletej osoby až do jeho plnoletosti. Možno konštatovať, že teda ide o nejakú trvalú súdnu činnosť, realizujúcu sa v jednom konaní starostlivosti súdu o maloletých bez ohľadu, čo je konkrétne jeho predmetom.³ Pod pojmom konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých teda možno rozumieť mimosporové konanie a činnosť súdu, ktoré vznikajú hlavne podľa zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „ZR“), týkajúce sa záležitostí maloletej osoby v tom prípade, ak ich úprava nie je vyčlenená na osobitné konanie.⁴ Predmetné konanie možno vo všeobecnosti začať *ex offo*, avšak v niektorých prípadoch je nutný návrh na začatie konania.⁵ Čo sa týka okruhu účastníkov, je upravený v § 7 ods. 2 CMP s tým, že v týchto konaniach budú mať postavenie účastníka všetci tí, o ktorých právach a povinnostiach sa má konať, a to aj vtedy, ak bolo konanie začaté na návrh.⁶ Dodávame, že CMP zmenil systematiku úpravy predmetu konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých. Pred 1. júlom 2016 zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) neobsahoval výpočet konaní, ktoré bolo možné subsumovať pod jednotný názov konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých. Naopak, CMP ponúka demonštratívny výpočet jednotlivých právnych vzťahoch, ktoré zaraďujeme medzi predmety konania starostlivosti o maloletých.⁷ Na druhej strane uvádzame, že konanie starostlivosti o maloletého je každé konanie, ktoré sa týka jeho osoby a ktorého hmotnoprávna úprava vyplýva zo zákona o rodine. Maloletého sa dotýkajú aj iné (osobitné) druhy konaní v zmysle CMP.⁸ Pri analýze ustanovení CMP v súvislosti s osobou maloletého nemožno konštatovať skutočnosť, že všetky konania starostlivosti o maloletých majú svoj právny základ výlučne v hmotnoprávnom predpise ZR, je nutné aplikovať aj iné právne predpisy, ako napr. zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), resp. aj zákony z oblasti trestného práva (napr. ustanovenia týkajúce sa ochranných opatrení).

Ustanovenie § 111 CMP vymedzuje konania, ktoré sú považované za konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých (súd rozhoduje o mene a priezvisku maloletého, o úprave

² Táto agenda civilných súdov sebe zahŕňa široké spektrum otázok, ktoré súd rieši v kontexte výkonu práv a povinností rodičov vo vzťahu k maloletým vyplývajúcich z hmotného práva v rámci zákona o rodine, i vzťahov tento zákon nahrádzajúcich.

³ ŠTEVČEK, M. - FICOVÁ, S. - BARICOVÁ, J. - MESIARKINOVÁ, S. - BAJÁNKOVÁ, J. - TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Veľký komentár. Praha: Nakladatelství C.H. Beck, 2016. s 411 - 412. ISBN 978-80-7400-629-6.

⁴ Napr. konania vo veciach osvojenia, či konanie o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní).

⁵ Napr. konanie týkajúce sa maloletého, pričom sa rodičia nevedia dohodnúť, resp. úprava styku s maloletým dieťaťom zvereným do náhradnej, či pestúnskej starostlivosti a pod.

⁶ Teda vždy bude účastníkom konania navrhovateľ, maloletý, pravdepodobne jeho rodičia, príp. aj ďalšie osoby (napr. poručník, opatrovník, pestún a pod.).

⁷ Dodávame, že CMP ich nepomenúva explicitne, ba naopak, roztriedil jednotlivé vzťahy do skupín v zmysle obsahu ich úpravy, čo poskytuje súdu viac voľnosti pri rozhodovaní o tom, či nejaké konkrétne konanie je resp. nie je konaním vo veciach starostlivosti súdu o maloletých. Možno si položiť otázku, či nastavenie takejto „voľnej“ právnej úpravy CMP je dobrou voľbou, alebo naopak, by mali existovať nejaké „pevné“ okruhy konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých.

⁸ Napr. konania o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní, konanie o povolenie uzavrieť manželstvo, či konania vo veciach osvojenia. Tieto však nie sú konaniami starostlivosti súdu o maloletých a právnú úpravu v ust. § 111 až 122 CMP na ne nemožno aplikovať, nakoľko majú vlastnú právnú úpravu a podporne platia všeobecné ustanovenia CMP, resp. niektoré ust, CSP.

výkonu rodičovských práv a povinností, výžive, či styku s maloletým a pod.). Tieto konania boli v predchádzajúcej právnej úprave v zmysle OSP upravené v ustanoveniach § 176 a nasl. OSP. V zmysle § 111 písm. p) CMP možno bádať, že nejde o taxatívny výpočet, keďže sa za konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých považujú aj iné veci, ak to vyplýva z osobitného predpisu (týmto predpisom je hmotnoprávna rodinnoprávna úprava, najmä ZR).⁹

V zmysle čl. 3 základných zásad uvádzaného ZR je rodičovstvo mimoriadne uznávaným poslaním muža a ženy.¹⁰ Podľa čl. 5 ZR je záujem maloletého dieťaťa (ako už bolo viackrát spomínané) prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktorá sa ho dotýka. Pri posudzovaní záujmu dieťaťa sa zohľadňuje hlavne úroveň starostlivosti o dieťa, jeho bezpečnosť, ako i bezpečnosť a stabilita prostredia, v ktorom sa zdržiava, ochrana jeho dôstojnosti i duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, okolnosti súvisiace so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny.¹¹ Práve záujem spoločnosti na riadnej výchove detí, pri rešpektovaní najlepšieho záujmu dieťaťa, vyžaduje osobitnú úpravu uvedených konaní.

III. PRÍSLUŠNOSŤ V KONANÍ

Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je uskutočňované na tom súde, ktorý je príslušný na prejednanie veci. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, pričom takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania. Na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, o ktorom to ustanoví CMP, pričom CMP považuje v týchto konaniach za miestne príslušný súd, v ktorého obvode maloletý má v čase začatia konania bydlisko určené dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom. Miestna príslušnosť súdu je podriadená záujmu maloletého dieťaťa. Iný zákonný spôsob určenia bydliska maloletého predstavuje umiestnenie dieťaťa do ústavnej starostlivosti, určenie bydliska jedným z rodičov, ak druhý nežije a pod.¹² V ustanovení § 112 ods. 1 CMP je upravená tzv. výlučná miestna príslušnosť, vychádzajúca z toho, že ochranu záujmu maloletého dieťaťa môže zabezpečiť najefektívnejšie súd nachádzajúci sa v blízkosti maloletého.¹³

V prípade ak je miestna príslušnosť raz určená, ostáva tento súd i naďalej miestne príslušným, a to aj vtedy, ak by došlo k zmene podmienok (zmene bydliska maloletého). CMP v danej situácii pripúšťa výnimku zo zásady o trvaní príslušnosti v zmysle § 36 ods. 2 CSP, postupom v zmysle § 112 ods. 2 CMP, pri zákonnej zmene okolností, podľa ktorých súd môže svoju príslušnosť preniesť na iný súd v prípade, ak je to v záujme maloletého. Ustanovenie § 112 ods. 2 CMP je prelomom zásady trvania založenej súdnej príslušnosti ustanovenej v § 36 ods. 2 CSP (zásada perpetuatio fori), v zmysle ktorej je príslušnosť súdu určená podľa okolností, ktoré sú v čase začatia konania a takto založená príslušnosť trvá až do skončenia konania. V priebehu konania môže opakovane dôjsť k zmene okolností, v zmysle ktorých sa miestna príslušnosť súdu posudzuje, čo môže byť dôvodom na prenesenie už raz založenej príslušnosti. Druhý predpoklad, ktorý musí byť splnený je, že postup podľa § 112 ods. 2 CMP

⁹ Bližšie § 111 CMP.

¹⁰ Spoločnosť uznáva, že pre všestranný a harmonický vývin dieťaťa je najvhodnejšie stabilné prostredie rodiny, ktorá je vytvorená matkou a otcom dieťaťa. Spoločnosť poskytuje rodičovstvu svoju ochranu, potrebnú starostlivosť, hlavne hmotnú podporu rodičov a pomoc pri výkone rodičovských práv a povinností.

¹¹ Ďalej sa zohľadňujú podmienky na vytváranie a rozvoj citových väzieb s rodičmi, súrodencami a inými blízkymi osobami, využitie možných prostriedkov na zachovávanie rodinného prostredia dieťaťa, v prípade, ak sa uvažuje o zásahu do rodičovských práv a povinností a pod.

¹² Dôvodová správa k CMP.

¹³ Bydliskom maloletého sa v danom prípade rozumie to miesto, kde sa maloletý zdržiava z vôle zákonných zástupcov, na základne rozhodnutia súdu alebo iných rozhodujúcich skutočností, pričom vo všetkých prípadoch musí byť naplnený úmysel trvale sa tam zdržovať. Túto skutočnosť konštatoval Krajský súd v Prešove vo svojom uznesení pod spisovou značkou 20 Co P 26/2013.

je v záujme maloletého dieťaťa. Je nutné zdôrazniť, že inštitút prenesenia príslušnosti na iný súd má fakultatívny charakter, teda jeho nevyužitie nebude znamenať porušenie práva na zákonného sudcu. Súd o prenesení príslušnosti rozhoduje vo forme uznesenia, ktoré doručuje všetkým účastníkom konania.¹⁴ Doplníme ešte, že na prenesenie príslušnosti nemá vplyv občasné trávenie času maloletého dieťaťa s druhým rodičom. Jedinou relevantnou skutočnosťou vzhľadom na príslušnosť konkrétneho súdu je skutočný pobyt maloletého dieťaťa, resp. rodiča, u ktorého sa dieťa nachádza, a toto faktické bydlisko nemá len dočasný, či krátkodobý charakter.¹⁵

Čo v prípade, ak nie je známy súd príslušný na konanie podľa § 112 ods. 1 CMP resp. tento súd nemôže včas vykonať procesné úkony? V takom prípade koná súd, v ktorého obvode sa maloletý fakticky zdržuje. Zmyslom je zabezpečiť rýchlu ochranu práv maloletého, teda odchylenie sa od procesných podmienok konania je odôvodnené záujmom maloletého. Je potrebné uviesť, že samotná skutočnosť, že vykonal procesné úkony súd, ktorý nie je resp. nemusí byť príslušný na konanie, teda súd, v ktorého obvode nemá maloletý bydlisko, ale v obvode ktorého sa maloletý len dočasne fakticky zdržuje, neznamená, že tento súd si založí svoju miestnu príslušnosť. Tento súd hneď, ako je to možné, t. j. len čo je príslušný súd známy alebo len čo je procesný úkon vykonaný, postúpi vec miestne príslušnému súdu určenému v zmysle § 112 ods. 1 CMP. I keď to ustanovenie § 113 CMP výslovne nezakotvuje, týka sa to len miestnej príslušnosti. Vecne príslušným na konanie v prvej inštancii je okresný súd, a teda vecná príslušnosť súdu je stále známa.¹⁶

IV. SÚČINNOSŤ ORGÁNOV A OSÔB V KONANÍ

So špecifickým charakterom konania starostlivosti o maloletých má veľký súvis aj iná rozhodovacia činnosť zo strany súdu, na ktorú je súd povinný pri ochrane záujmov maloletého dieťaťa.¹⁷ Účelom starostlivosti súdu o maloletého je vlastne ochrana jeho záujmov stále, ak to maloletý potrebuje. Otázka súčinnosti vo veciach starostlivosti súdu o maloletých má zásadný význam pre garantovanie efektívnej a kvalifikovanej ochrany. V ustanovení § 115 CMP¹⁸ sa zdôrazňuje ochranná funkcia predovšetkým tohto typu konania a preferuje sa princíp oficiality, v zmysle ktorého v prípade, ak sa súd dozvie o nutnosti začať predmetné konanie, tak ho *ex offico* začne (teda sám bez návrhu z úradnej povinnosti). Pri uskutočňovaní procesných úkonov súd využije súčinnosť ďalších subjektov na zabezpečenie riadnej starostlivosti o maloletých.¹⁹ Súd pre zisťovanie potrebných údajov a informácií môže urobiť prakticky všetky procesné úkony, nakoľko výpočet obsiahnutý v spomínanom ust. § 115 CMP je iba demonštratívny. Opatrenia, ktoré má súd uskutočniť na zabezpečenie riadnej starostlivosti

¹⁴ HORVÁTH, E. – ANDRÁŠIOVÁ, A. *Civilný mimosporový poriadok. Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o., 2016. s 170 - 174. ISBN 978-80-8168-362-6.

¹⁵ Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. mája 2013, sp. zn. 17 Co P 21/2013.

¹⁶ HORVÁTH, E. – ANDRÁŠIOVÁ, A. *Civilný mimosporový poriadok. Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o., 2016. s 170 - 174. ISBN 978-80-8168-362-6.

¹⁷ Treba dodať skutočnosť, že na rozdiel od väčšiny ostatných súdnych konaní, tento druh mimosporových konaní sa nekončí právoplatnosťou jednej veci starostlivosti o maloletého (napr. pri zverení maloletého do osobnej starostlivosti jedného z rodičov). Rozhodnutie súdu o jednom návrhu (resp. o jednej veci vymedzenej uznesením o začatí konania) po právoplatnosti nepredstavuje ukončenie starostlivosti súdu o maloletého, a začatím inej veci (napr. na základe podania návrhu na rozhodnutie v podstatnej záležitosti toho istého maloletého) sa nezačína iné konania. Konštatujeme, že je to vždy to isté konania týkajúce sa starostlivosti o maloletých, aj keď z pohľadu evidencie súdu je vedené pod rôznymi spisovými značkami.

¹⁸ Ust. § 115 CMP znie nasledovne - *Súd vybavuje podnety a upozornenia fyzických osôb a právnických osôb a vykonáva opatrenia na zabezpečenie riadnej starostlivosti o maloletých. Na tento účel môže súd aj pred začatím konania vykonať potrebné procesné úkony, najmä predvolanie na výsluch, obhliadku, žiadosť o vyjadrenie alebo o súčinnosť orgánov sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately, obce alebo iných fyzických osôb a právnických osôb.*

¹⁹ Dôvodová správa k CMP.

o maloletých, nemusia nevyhnutne spočívať v jeho rozhodovacej činnosti, ide skôr o osobitný druh procesných úkonov súdu.²⁰

Súd môže konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých začať i bez návrhu, z toho dôvodu môže i pred začatím konania uskutočniť potrebné procesné úkony (predvolanie na výsluch, obhliadku, žiadosť o vyjadrenie alebo o súčinnosť príslušných orgánov či osôb a pod.). Nad rámec daného ustanovenia, v intenciách princípu oficiality i ostatných orgánov pri ochrane maloletých, uvádzame do pozornosti i niektoré ustanovenia zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele, v zmysle ktorých každý je povinný upozorniť orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na porušovanie práv dieťaťa.²¹

V. PRÁVO MALOLETÉHO NA INFORMÁCIE, USTANOVENIE OPATRONÍKA A ZMIEROVACIA FUNKCIA SÚDU

CMP priamo zakomponoval ako novinku v základných princípoch (čl. 4) a v ust. § 116 CMP do nášho právneho poriadku právo dieťaťa byť informované o všetkých podstatných náležitostiach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej. Predpokladom riadneho uplatňovania práva maloletého slobodne vyjadrovať svoj názor vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú (čl. 12 a 13 DoPD, § 43 ods. 1 zákona 36/2005 Z. z. o rodine, ust. § 38 CMP) je jeho právo byť o týchto veciach informovaný. V súčasnej dobe už okrem všeobecného právneho rámca (v zmysle spomínaného DoPD) existuje aj konkrétny zákonný právny rámec plných participačných práv dieťaťa v rámci civilného procesu, teda podľa dnešnej právnej úpravy v Slovenskej republike už má dieťa právo byť informované (čl. 4 základných princípov a ust. § 116 CMP, právo byť poučené - § 160 CSP a § 116 CMP a právo vyjadriť svoj názor - § 38 CMP).²² Rovnako má aj právo, aby sa v konaní pred súdom na jeho názor prihliadalo pri rozhodovaní, teda, že názor dieťaťa súd automaticky preberie. Samozrejme, môže rozhodnúť aj inak, v súlade s najlepším záujmom maloletého, ktorý na druhej strane nemusí byť stále totožný s jeho predstavou. Avšak následne dodávame, že by mali byť rozsudky a súdne rozhodnutia týkajúce sa detí náležite odôvodnené a vysvetlené takým jazykom, ktorý bude pochopiteľný pre deti, a to predovšetkým tie rozhodnutia, ktoré nezodpovedali názorom a stanoviskám dieťaťa.²³

²⁰ ŠTEVČEK, M. - FICOVÁ, S. - BARICOVÁ, J. - MESIARKINOVÁ, S. - BAJÁNKOVÁ, J. - TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Veľký komentár. Praha: Nakladatelství C.H. Beck, 2016. s 442. ISBN 978-80-7400-629-6.

²¹ V prípade ak spomínaný orgán je upozornený na využitie hrubých alebo ponižujúcich foriem zaobchádzania a foriem trestania dieťaťa alebo ak pri výkone opatrení podľa vyššie uvádzaného zákona zistí ich použitie rodičom alebo inou osobou starajúcou sa osobne o dieťa, tak je povinný v závislosti od ich povahy a závažnosti uplatniť niektoré z opatrení podľa zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele. Pri vykonávaní opatrení je zakázané používať všetky formy telesných trestov na dieťať a iné hrubé alebo ponižujúce formy zaobchádzania a formy trestania dieťaťa, ktoré mu spôsobujú alebo môžu spôsobiť fyzickú ujmu alebo psychickú ujmu. Dieťa má právo požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, či iný štátny orgán. Ďalej má právo požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv aj bez vedomia rodičov alebo osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa. Medzi opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine zaraďujeme najmä organizovanie alebo sprostredkovanie účasti na programoch, tréningoch a aktivitách zameraných na podporu plnenia rodičovských práv a povinností, plnenia funkcií rodiny, na utváranie a upevňovanie vzťahov medzi manželmi, medzi rodičmi a deťmi, rozvoj schopností riešiť problémové situácie a adaptovať sa na nové situácie a pod.

²² Participačné právo dieťaťa má teda tri základné zložky, ktoré boli vyššie spomínané, pričom podobne ich vo svojej časti I. pod 3. bodom vymenúva i Usmernenie Výboru ministrov RE o súdnictve priateľskom k deťom (prijaté Výborom ministrov dňa 17. novembra 2010), kde definuje základný cieľ usmernenia „zabezpečiť, aby v takom konaní boli plne rešpektované všetky práva detí, medzi ktoré patrí právo na informácie, na zastúpenie, na účasť a ochranu, s patričným ohľadom na úroveň zrelosti a chápanosti dieťaťa, rovnako ako na okolnosti prípadu“. Súdnictvo priateľské k deťom má byť pre deti „prístupné, primerané veku, rýchle, pričinnivé, prispôbené a sústredené na potreby a práva dieťaťa, rešpektujúce právo dieťaťa, vrátane práva na náležitý proces, práva zúčastniť sa konania, porozumieť mu, na rešpektovanie súkromného a rodinného života, na integritu a dôstojnosť“.

²³ ŠTEVČEK, M. - FICOVÁ, S. - BARICOVÁ, J. - MESIARKINOVÁ, S. - BAJÁNKOVÁ, J. - TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Veľký komentár. Praha: Nakladatelství C.H. Beck, 2016. s 444. ISBN 978-80-7400-629-6.

Súd má povinnosť informovať o prebiehajúcim konaní maloletého a objasniť mu následky súdneho rozhodnutia v danej veci za súčasného splnenia dvoch podmienok. Prvou je, že sa to neprieči účelu konania a druhou je skutočnosť, že maloletý je s prihliadnutím na rozumovú a vôľovú vyspelosť schopný pochopiť význam konania.²⁴ Následne úlohou súdu je zvoliť také procesné úkony, ktoré sú primerané vyspelosti dieťaťa a umožňujúce mu pochopiť význam a následky rozhodnutia v súdnom konaní. Konštatujeme, že ustanovenie § 116 CMP predstavuje právo na informácie. V širšom kontexte toto právo vyplýva z osobitnej ochrany procesného postavenia maloletých v konaní pred súdmi či inými orgánmi a je súčasťou tzv. participatívnych oprávnení, ide o také postupy umožňujúce výmenu informácií, priestor pre dialóg medzi deťmi a dospelými na základe vzájomného rešpektu.²⁵

Pokiaľ z nejakého dôvodu nemôže zastupovať záujmy maloletého jeho zákonný zástupca, musí byť ustanovený opatrovník. Ak je ustanovený pre vykonanie právneho úkonu, ide o hmotnoprávneho opatrovníka, naopak ak je ustanovený na zastupovanie v konaní, ide o procesného opatrovníka. Vo všeobecnosti možno uviesť, že o opatrovníctve maloletého rozhoduje súd starostlivosti o maloletých stále v tom prípade, ak je dieťaťu nutné ustanoviť hmotnoprávneho alebo procesného opatrovníka a pre jeho ustanovenie nie je osobitná právne úprava.²⁶ V prípade, ak hmotnoprávny predpis (teda ZR) zakladá povinnosť, aby za maloletého konal opatrovník, tak súd na základe návrhu stanoví za opatrovníka prioritne blízku osobu maloletému, u ktorej je predpoklad, že bude konať v záujme maloletého a súčasne súhlasí s ustanovením za opatrovníka. Súhlas tejto osoby by mal byť výslovný, pričom súd nemôže ustanoviť za opatrovníka osobu proti vôli maloletého, keďže zmyslom činnosti opatrovníka je konať v záujme maloletého. Čo, ak niet blízkej osoby ani iných osôb v rodinnom alebo obdobnom pomere? V takej situácii súd ustanoví za opatrovníka orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

V zmysle § 179 ods. 2 CSP v rámci civilného mimosporového konania účastníci nemôžu uzavrieť súdny zmier, nakoľko to vyplýva z charakteru vecí, ktoré CMP koriguje. Samozrejme, nie je vylúčené, že účastníci vzťahov, ktoré súd bude riešiť v mimosporovom konaní, uzavrú medzi sebou dohodu, teda hmotnoprávny úkon. V mnohých konaniach je to dokonca nutné. Súd predmetnú dohodu následne preberie do rozhodnutia, čo ho však nezaväzuje povinnosti skúmať jej obsah, to platí predovšetkým v konaní o starostlivosti súdu o maloletých, keďže súd poskytuje ochranu najlepšiemu záujmu maloletého. Rodičia môžu dohodu uzatvoriť ohľadom viacerých otázok, ktoré súvisia s výkonom rodičovských práv a povinností (ohľadom zverenia dieťaťa do osobnej starostlivosti, výšky výživného, styku a pod.) Dohoda rodičov o výkone rodičovských práv a povinností podlieha stále schváleniu zo strany súdu (okrem dohody o styku). Kedy ju súd schváli? Samozrejme, ak je v záujme maloletého dieťaťa. V opačnom prípade ju neschváli a výkon rodičovských práv a povinností upraví formou autoritatívneho rozhodnutia. Dodávame, že dohody neprichádzajú do úvahy v každom druhu konania starostlivosti o maloletých. V ust. § 118 CMP súd teda vedie účastníkov k zmiernemu riešeniu. Ak je to účelné a umožňujú to okolnosti prejednávanej veci, súd môže účastníkov vyzvať, aby sa o zmierne riešenie pokúsili formou mediácie. Čo možno rozumieť pod zmiernym riešením? Znamená to určité upokojenie situácie a zapojenie všetkých zúčastnených do rovnakého chápania najlepšieho záujmu dieťaťa, odstránenie príčin konfliktu alebo minimali-

²⁴ HORVÁTH, E. – ANDRÁŠIOVÁ, A. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o., 2016. s 177. ISBN 978-80-8168-362-6.

²⁵ Dôvodová správa k CMP.

²⁶ ŠTEVČEK, M. - FICOVÁ, S. - BARICOVÁ, J. - MESIARKINOVÁ, S. - BAJÁNKOVÁ, J. - TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Veľký komentár. Praha: Nakladatelství C.H. Beck, 2016. s 450 - 457. ISBN 978-80-7400-629-6.

zovanie.²⁷ Ust. § 118 ods. 2 CMP odkazuje na mediáciu. Mediácia je mimosúdna činnosť, pri ktorej osoby pomocou mediátora riešia spor, ktorý vznikol z ich zmluvného či iného právneho vzťahu.²⁸ Napokon dodávame, že súd by mal v zmysle § 118 CMP analyzovať príčiny vzniku nezhôd medzi účastníkmi, v rámci dokazovania zistiť, či vzájomné nezhody účastníkov týkajúce sa maloletého dieťaťa sa dajú eliminovať, pričom autoritatívne rozhodnutie súdu by malo byť až následným riešením veci.

VI. SCHVAĽOVANIE PRÁVNÝCH ÚKONOV ZA MALOLETÝCH

V právnej úprave schvaľovania právnych úkonov za maloletých podľa predchádzajúcej právnej úpravy podľa § 179 OSP, nedošlo k zásadným zmenám v zmysle § 119 CMP. Zastupovanie maloletého dieťaťa je súčasťou rodičovských práv a povinností. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia, teda majú právo a povinnosť zastupovať maloletého. Toto právo však v prípadoch predpokladaných zákonom vykonáva iba jeden rodič (§ 28 ods. 3 ZR).²⁹ Pôjde o prípady, keď druhý z rodičov nežije, je neznámy alebo ak nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. To platí i v prípade, keď jeden rodič bol pozbavený rodičovských práv a povinností, alebo ak mu bol výkon rodičovských práv a povinností obmedzený, či pozastavený.

Podľa ust. § 9 OZ maloletí majú spôsobilosť len na také právne úkony, ktoré sú svojou povahou primerané rozumovej a vôľovej vyspelosti zodpovedajúcej ich veku.³⁰ Ich spôsobilosť treba posudzovať osobitne v každom danom prípade podľa spomínaných kritérií. Ide o posúdenie povahy právneho úkonu z hľadiska primeranosti vzhľadom na rozumovú a vôľovú vyspelosť zodpovedajúcu určitému veku. Toto kritérium primeranosti sa posudzuje objektívne podľa podmienok vyspelosti daných u maloletých určitého veku, teda nie podľa konkrétnych podmienok daných u určitého maloletého, ktorý môže byť niekedy rozumovo a mravne vyspelejší alebo menej vyspelý ako priemerný maloletý v jeho veku.³¹ Pri právnych úkonoch, na ktoré maloletý nie je spôsobilý ho zastupujú rodičia. V prípade, ak by maloletý urobil právny úkon, na ktorý nie je podľa § 9 OZ alebo iného ustanovenia zákona spôsobilý, takýto právny úkon by bol podľa § 38 ods. 1 OZ absolútne neplatný. Na druhej strane ak maloletý má spôsobilosť na konkrétny právny úkon, nemusí pri ňom byť zastúpený zákonným zástupcom.

Poručník ustanovený v zmysle ustanovenia § 56 ZR je oprávnený a povinný okrem zabezpečovania výchovy a správy majetku maloletého i na jeho zastupovanie. Súd obligatórne ustanoví maloletému poručníka v zákonom stanovených prípadoch. Takto ustanovený opatrovník je následne zákonným zástupcom maloletého dieťaťa. V zmysle ustanovenia § 28 OZ, ak sú zákonní zástupcovia povinní aj na správu majetku tých, ktorých zastupujú (a ak nejde o bežnú vec), na nakladanie s majetkom je nutné schválenie súdu. Súd sa pri rozhodovaní o schválení právneho úkonu urobeného zákonným zástupcom za maloletého (rodič, poručník,

²⁷ ŠTEVČEK, M. - FICOVÁ, S. - BARICOVÁ, J. - MESIARKINOVÁ, S. - BAJÁNKOVÁ, J. - TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Veľký komentár*. Praha: Nakladatelství C.H. Beck, 2016. s 458. ISBN 978-80-7400-629-6.

²⁸ Jedným z jej nosných princípov je to, že sa účasť na mediácii nevynucuje, medzi jej ďalšie výhody zaraďujeme aj skutočnosť, že šetrí čas, finančné prostriedky, je ústretová, nezhoršujú sa ňou vzťahy medzi stranami sporu, je diskrétna, založená na čestnosti, podporuje tvorivé a netradičné riešenie konfliktov, je rovnoprávna, či poskytuje možnosť oddelenej mediácie.

²⁹ Ustanovenie § 28 ods. 3 ZR uvádza nasledovne: *rodičovské práva a povinnosti vykonáva jeden z rodičov, ak druhý z rodičov nežije, je neznámy alebo ak nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Platí to aj v prípade, ak jeden z rodičov bol pozbavený rodičovských práv a povinností, ak mu bol výkon jeho rodičovských práv a povinností obmedzený alebo pozastavený.*

³⁰ Maloletý majú obmedzenú spôsobilosť na právne úkony. U maloletých nie sú pre oblasť občianskoprávných vzťahov určené určité presné vekové hranice, podľa ktorých je odstupňovaná spôsobilosť na právne úkony (ako to bolo podľa Občianskeho zákonníka z roku 1950).

³¹ VOJČÍK, P. a kol. *Občianske právo hmotné*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. s 63. ISBN 978-80-7380-402-2.

alebo majetkový opatrovník), bude spravovať záujmom maloletého dieťaťa ako rozhodujúcim faktorom. Záujem maloletého bude posudzovaný individuálne v každom konkrétnom prípade.³² Čo v opačnom prípade, teda ak zákonný zástupca maloletého urobí právny úkon, ktorý nepredloží súdu na schválenie, resp. ho súdu predloží, avšak súd návrh zamietne? Na rozdiel od OSP, CMP v súvislosti s danou problematikou schvaľovania právnych úkonov ukladá povinnosť súdu schváliť právny úkon iba vtedy, ak je to v záujme maloletého. Právne následky neschválenia, resp. nepredloženia právneho úkonu na schválenie súdu, necháva hmotnému právu. Možno konštatovať, že v zásade je právne teória pomerne jednotná, čo je následkom neschválenia právneho úkonu, teda schválenie právneho úkonu je predpokladom platnosti týchto majetkových dispozičných právnych úkonov. Ak je teda, schválenie právneho úkonu urobeného zákonným zástupcom maloletého predpokladom jeho platnosti, možno konštatovať, že bez splnenia daného predpokladu je právny úkon neplatný, pričom ide o absolútnu neplatnosť.³³

V súvislosti s danou problematikou ešte uvádzame Uznesenie Krajského súdu v Trnave z roku 2014, ktorý uviedol nasledovné - „ustanovenie § 179 OSP (v súčasnosti § 119 CMP) ustanovuje postup súdu, ktorý je nutný na platnosť právnych úkonov, ktoré za maloletého uskutočnil jeho zákonný zástupca vzhľadom na hmotnoprávne ustanovenie o spôsobilosti na právne úkony u maloletých. Zásadným kritériom na posúdenie v predmetnom konaní je záujem maloletého. Súd rozhoduje o schválení už uskutočneného právneho úkonu, pričom môže napríklad ísť aj o odmietnutie dedičstva, ak je jedným z dedičov maloletý. O schválení úkonu urobeného zákonným zástupcom za maloletého rozhoduje súd formou rozsudku. Na rozhodnutie o schválení právneho úkonu odmietnutia dedičstva urobeného v zastúpení maloletého dieťaťa jeho zákonným zástupcom musí mať súd v starostlivosti o maloletých zistené údaje o povahe, cene, druhu majetku porúčiteľa a o výške jeho dlhov.“³⁴ Spomenieme napokon ešte jedno rozhodnutie Krajského súdu v Trnave z roku 2014, v zmysle ktorého „osobám, ktoré nemôžu samostatne vykonávať právne úkony, či už ide o maloletých, alebo osoby pozbavené, resp. obmedzené v spôsobilosti na právne úkony, poskytuje štát zvýšenú ochranu tým, že všetky právne úkony urobené v ich mene zákonnými zástupcami, presahujúce rámec bežnej veci, podliehajú schváleniu zo strany súdu. Schváliť ho môže iba v tom prípade, keď má preukázané, že takýto právny úkon je v záujme osoby, za ktorú bol urobený a neodporuje zákonu.“³⁵

VII. ROZHODOVANIE V KONANÍ

V civilnom mimosporovom konaní sa rozhoduje vo veci samej buď rozsudkom, alebo uznesením. Táto skutočnosť predstavuje významnú procesnú odlišnosť v porovnaní s rozhodovaním v rámci civilného sporového konania v zmysle CSP. Jedným z prípadov, kedy CMP zakotvuje, že sa vo veci samej rozhoduje uznesením, je práve § 120 CMP.³⁶ V zmysle § 42 CMP sa vo veciach starostlivosti súdu o maloletých rozsudok vyhotoví a odošle do desiatich dní odo dňa jeho vyhlásenia. Je nutné uviesť, že podľa § 223 ods. 3 CSP sa rozsudok v zásade vyhotoví a odošle do 30 dní odo dňa jeho vyhlásenia, ak predseda súdu zo závažných dôvodov nerozhodne inak (ide o všeobecnú lehotu na vyhotovenie rozsudku).

³² HORVÁTH, E. – ANDRÁŠIOVÁ, A. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o., 2016. s 181. ISBN 978-80-8168-362-6.

³³ ŠTEVČEK, M. - FICOVÁ, S. - BARICOVÁ, J. - MESIARKINOVÁ, S. - BAJÁNKOVÁ, J. - TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Veľký komentár. Praha: Nakladatelství C.H. Beck, 2016. s 459 - 463. ISBN 978-80-7400-629-6.

³⁴ Uznesenie Krajského súdu v Trnave z 30. septembra 2014, sp. zn. 24 Co P 81/2014.

³⁵ Rozsudok Krajského súdu v Trnave z 23. júla 2014, sp. zn. 24 Co P 50/2014.

³⁶ Súd rozhoduje rozsudkom vo veciach § 111 písm. b) až d), h) a i) CMP (napr. o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, výžive maloletého, styku s maloletým a pod.) a rovnako rozhoduje rozsudkom o predĺžení náhradnej starostlivosti okrem náhradnej osobnej starostlivosti po dosiahnutí plnoletosti dieťaťa a o zrušení rozhodnutí o takejto náhradnej starostlivosti (§ 120 ods. 2 CMP).

Ochranná funkcia mimosporového konania sa prejavuje tým, že vo veciach starostlivosti súdu o maloletých došlo k skráteniu všeobecnej lehoty na vyhotovenie rozsudku, pričom ide o 10 kalendárnych dní, nie pracovných. Uvádzame do pozornosti, že predchádzajúca právna úprava v zmysle § 158 ods. 5 OSP ustanovovala, že ak predseda súdu zo závažných dôvodov nerozhodol inak, rozsudok sa vyhotovil a odoslal do 30 dní odo dňa vyhlásenia, pričom vo veciach týkajúcich sa maloletých detí sa rozsudok vyhotovil a odoslal do 10 dní odo dňa jeho vyhlásenia. Na základe komparácie tohto znenia s § 42 CMP možno zistiť skutočnosť, že kým právna úprava účinná do 30. júna 2016 ukladala súdu povinnosť vyhotoviť a odoslať rozsudok v skrátenej desaťdňovej lehote vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa maloletých, tak nová právna túto skrátenú lehotu viaže iba na veci starostlivosti súdu o maloletých.³⁷

V taxatívne ustanovených prípadoch sa pripúšťa vydanie meritórneho uznesenia (napr. o mene a priezvisku maloletého, poručníctve, opatrovníctve maloletého, odovzdaní maloletého a pod.). Osobitosťou meritórnych rozhodnutí v predmetnom konaní je špeciálna poučovací povinnosť v zmysle § 120 ods. 3 CMP, ktorá v sebe subsumuje preventívne výchovný prvok a má smerovať k dobrovoľnému plneniu judikovaných povinností. V ustanovení § 121 CMP sa akcentuje zásada zmeniteľnosti ustanovených typov rozsudkov v zmysle zásady výhrady nezmenených pomerov (*rebus sic stantibus*), rozhodnutie teda bude odrážať zmenené pomery, bez potreby riešiť uvedené prostredníctvom systému opravných prostriedkov.³⁸ Právna úprava teda vychádza z koncepcie zmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí v dôsledku uplatnenia spomínanej klauzuly. Súd môže v prípade preukázania relevantnej zmeny pomerov oproti stavu v čase pôvodného rozhodnutia zmeniť alebo zrušiť rozsudok. Pôjde o rozsudok o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, výžive maloletých, priznaní, obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, pozastavení výkonu rodičovských práv a povinností. V prípade rozhodovania súdu o zmene právoplatného rozsudku v týchto veciach nejde o nové rozhodnutie, len o porovnanie stavu v čase pôvodného rozhodovania s neskoršími okolnosťami s cieľom posúdenia skutočnosti, či sa zmenili okolnosti rozhodujúce pre úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, určenie výživného maloletých alebo priznanie, obmedzenie alebo pozbavenie rodičovských práv a povinností alebo pozastavenie ich výkonu. Treba poznamenať, že CMP neustanovuje aká dlhá doba by mala uplynúť od právoplatnosti pôvodného rozsudku na to, aby súd mohol zmeniť tento právoplatný rozsudok, keďže táto skutočnosť je pre naplnenie predpokladov na zmenu rozsudku v zmysle § 120 CMP v zásade irelevantná. Pri zmene rozsudku sa súd môže zaoberať len otázkou, či došlo k zmene rozhodujúcich pomerov. V prípade, keď súd vyhovie návrhu na zmenu rozsudku, resp. aj v prípade, ak začal konanie bez návrhu, musí vo výroku rozsudku vyjadriť skutočnosť, že ide o zmenu pôvodného rozsudku.³⁹ Čo môže zahŕňať zmenu pomerov? Môže ísť o zmenu pomerov na strane niektorého z rodičov (napr. strata zamestnania, závažné ochorenie atď.), i zmenu pomerov na strane dieťaťa, hlavne jeho potrieb (napr. vek, štúdium, či zdravotný stav). Treba dodať skutočnosť, že CMP pod pojmom zmena pomerov rozumie iba zmenu podstatnú a závažnú (teda by malo ísť o podstatné zmeny v takých skutočnostiach tvoriacich skutkový základ rozhodnutia).⁴⁰

³⁷ HORVÁTH, E. – ANDRÁŠIOVÁ, A. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o., 2016. s 69 - 70. ISBN 978-80-8168-362-6.

³⁸ Dôvodová správa k CMP.

³⁹ HORVÁTH, E. – ANDRÁŠIOVÁ, A. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o., 2016. s 187 - 188. ISBN 978-80-8168-362-6.

⁴⁰ Samozrejme, súd musí pri rozhodovaní prihliadať na záujmy maloletého, hlavne na vývinové potreby, citové väzby, stabilitu výchovného prostredia, i na právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k rodičom. Konštatujeme, že zmena pomerov odôvodňuje zmenu rozhodnutia o výchove maloletého dieťaťa alebo súdom schválenej dohody rodičov o výchove maloletého dieťaťa v tom prípade, keď iné okolnosti prevažujú nad požiadavkou stálosti výchovného prostredia maloletého dieťaťa.

Na záver ešte uvádzame novo-koncipovaný inštitút v zmysle ust. § 122 CMP, zdôrazňujúci ochrannú funkciu mimosporových konaní, ktorého zmyslom je zamedziť šikanóznym podávaniam odvolania v tých prípadoch, kde rozhodnutie vychádza z konsenzuálneho prejavu vôle účastníkov.⁴¹ Môže ísť napríklad o úpravu rodičovských práv a povinností, o výživu maloletého, styk s maloletým a pod. V prípade, ak súd formou rozsudku schválil rodičovskú dohodu (teda dohodu uzavretú iba medzi rodičmi), tak proti takémuto rozsudku nemajú oprávnenie podať odvolanie. Voči ostatným výrokom rozsudku (ak rozsudok obsahuje i ďalšie výroky) zostáva zachované právo podať odvolanie, pričom sa účastníci môžu vzdať práva podať odvolanie po vyhlásení rozsudku i voči iným výrokom (ustanovenie § 368 CSP).⁴² Za účinnosti OSP predmetné výslovné ustanovenie v zákone chýbalo a skutočne sa stávalo, že rodičia, ktorí dohodu uzatvorili, si ponechali právo na odvolanie alebo skutočne toto právo aj využili a odvolací súd mal povinnosť znovu preskúmať obsah rodičovskej dohody. Pritom ohľadne podania odvolania účastníkom, ktorého návrhu sa v plnom rozsahu vyhovel, súdy dospeli k záveru, že odvolanie nemôže podať ten, koho návrhu sa v plnom rozsahu vyhovel.⁴³

VIII. ZÁVER

Cieľom predkladaného príspevku bolo rámcovo charakterizovať mimosporové konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých v zmysle ustanovení civilného mimosporového kódexu. Pri analýze ustanovení CMP, ktoré sa týkajú osoby maloletého, nielen v rámci konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, možno bádať zvýšenú ochranu a dôraz kladený na osobu maloletého ako slabšieho subjektu. Identifikácia tzv. slabšieho subjektu v rámci mimosporového konania vychádza z takých okolností na strane účastníka konania, ktoré ho potenciálne môže znevýhodňovať pri uskutočňovaní procesných úkonov v súdnom konaní (napr. nedostatok veku v našom prípade u maloletého, duševná porucha atď.). Kompenzácia naznačených hendikepov sa prejavuje vo viacerých prípadoch ustanovení CMP týkajúcich sa maloletého, napr. v prípade osobitného postupu pri výsluchu maloletého, jeho možnosti vyjadriť názor k prejednávanej veci a vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú, v právnej úprave jednotlivých konaní, ktoré boli rozoberané v predmetnom príspevku, v práve maloletého byť informovaný o priebehu konania a pod.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

Maloletý, Civilný mimosporový poriadok, konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých

KEY WORDS

Infant, Civil non-dispute Procedure, proceedings in matters relating to the care of the Court for infants

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. FICOVÁ, S. Ochrana práv maloletých v civilnom procese. EUROUNION, 2008. 214 s. ISBN 978-80-89374-04-5.

⁴¹ Ustanovenie § 122 CMP znie nasledovne – „ak vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozsudkom schválil dohodu rodičov, nie sú rodičia oprávnení podať voči výroku, ktorým bola dohoda schválená odvolanie.“

⁴² HORVÁTH, E. – ANDRÁŠIOVÁ, A. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o., 2016. s 188. ISBN 978-80-8168-362-6.

⁴³ ŠTEVČEK, M. - FICOVÁ, S. - BARICOVÁ, J. - MESIARKINOVÁ, S. - BAJÁNKOVÁ, J. - TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Veľký komentár. Praha: Nakladatelství C.H. Beck, 2016. s 470 - 472. ISBN 978-80-7400-629-6.

2. FICOVÁ, S. – ŠTEVČEK, M. a kol. Občianske súdne konanie. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2013. 500 s. ISBN 978-80-7400-509-1.
3. HORVÁTH, E. – ANDRÁŠIOVÁ, A.: Civilný sporový poriadok. Komentár. Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o. , 2015. 844 s. ISBN 978-80-8168-318-3.
4. HORVÁTH, E. – ANDRÁŠIOVÁ, A. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o., 2016. 500 s. ISBN 978-80-8168-362-6.
5. HRUŠÁKOVÁ, M. – KRÁLIČKOVÁ, Z. – WESTPHALOVÁ, L. a kol. Rodinné právo. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2015. 366 s. ISBN 978-80-7400-552-7.
6. MAZÁK, J. – JÁNOŠÍKOVÁ, M. Učebnica občianskeho procesného práva. Bratislava: IURIS LIBRI, spol. s r. o., 2012. 526 s. ISBN 978-80-89635-00-9.
7. PAVELKOVÁ, B. Maloletí v slovenskom rodinnom práve. Bratislava: EUROKÓDEX, 2009. 120 s. ISBN 978-80-89363-34-6.
8. SMYČKOVÁ, R., - ŠTEVČEK, M., - TOMAŠOVIČ, M., - KOTRECOVÁ, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, 1112 s. ISBN 978-80-89603-54-1
9. SOVOVÁ, O. – CÍSAŘOVÁ, D. Rodina v novém soukromném právu: interdisciplinární právní pohled. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. 100 s. ISBN – 978-80-7435-569-1.
10. ŠTEVČEK, M. - FICOVÁ, S. - BARICOVÁ, J. - MESIARKINOVÁ, S. - BAJÁNKOVÁ, J. - TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Veľký komentár. Praha: Nakladatelství C.H. Beck, 2016. 1544 s. ISBN 978-80-7400-629-6
11. ŠTEVČEK, M. a kol. Civilné právo procesné – Základné konanie a správne súdnictvo. 3 zmenené a doplnené vydanie. Žilina: EUROKÓDEX, s. r. o., 2014. 760 s. ISBN 978-80-8155-043-0
12. WINTEROVÁ, A. MACKOVÁ, A. a kol. Civilní právo procesní. Část první, Řízení nalézací. 8. nezmenené vyd. Praha: Leges, 2015. 624 s. ISBN 978-80-7502-076-5.
13. KOTRECOVÁ, A. Rekodifikácia procesného práva: Zastúpenie. In Bulletin slovenskej advokácie. ISSN 1335-1079, 2016, roč. XXII, č. 7-8, s. 5 – 7.
14. SMYČKOVÁ, R – KOTRECOVÁ, A. Civilný mimosporový proces a jeho hodnotové nastavenie. In Zo súdnej praxe. ISSN 1335-177X, 2016, roč. 21, č. 3, s. 105 – 108.
15. Rozhodnutia Ústavného súdu SR - K zisťovaniu najlepšieho záujmu maloletého a neupravenia styku rodiča s maloletým dieťaťom v rozsudku všeobecného súdu. In Justičná revue. ISSN 1335-6461, 2015, roč. 67, č. 5, s. 712 – 719.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA

JUDr. Erik Vadas

Interný doktorand

UPJŠ v Košiciach, Právnická fakulta

Katedra občianskeho práva

erik.vadas@student.upjs.sk